

Historik vad gäller väghållningen på de enskilda vägarna

Noteringar med anledning av vissa frågor som kom upp på vägmöte med fastighetsägarna i Ullvi den 25 januari 2020

Kommunen (KF) beslutar i dec 1972

att fr o m 1973 **överta** den enskilda **väghållningen** som hittills ombesörjts av vägföreningar, vägsamfälligheter och byar, dock ej skogsbilvägar, vägar till fritidsstugor samt underhåll och drift av vägbelysning,

2008 presenterar kommunen en utredning om väghållningen av de enskilda vägarna (= byvägarna) som förordade att byarna skulle överta väghållningen från kommunen och bilda vägföreningar. Förslaget avvisades i ett yttrande som nästa alla byar i Leksand skrev under.

Kommunen (KF) beslutar i sep 2016 att

- Starta en genomförandeprocess, som innebär att ägaransvaret, främst avseende investeringar, för de enskilda vägarna i Leksands kommun, klargörs och främjas.

Innebär ett tydligare åtagande från kommunen om fortsatt kommunal skötsel jämfört med förslaget 2008.

Kommunen (KS) beslutar i maj 2017 att

- Kommunen erbjuder skötsel av enskilda vägar till fast boende där avtal har tecknats med väghållningsorganisation senast 31 december 2019.
- Kommunen upphör med skötsel av enskilda vägar där avtal inte har tecknats med väghållningsorganisation senast 31 december 2019.

Tidsfristen har senare skjutits fram till den 1 sep 2020 eller när väghållningsorganisation bildats.

Kommunen informerar i Magasin Leksand i nov -17, maj -18 och okt -19 om väghållningen på byvägarna:

I informationen 2017 och 2018 utlovar kommunen fortsatt vägskötsel, medan byarna själva måste överta ansvaret för investeringar i byvägarna, dvs upprustningar som inte faller under löpande drift som lagning av potthål och liknande.

I informationen i okt 2019 specificerar kommunen skötseln och inför begreppet regelverk, när man skriver att kommunen fortsätter att sköta snöröjning, sandning, grushyvlning och dammbindning enligt beslutat **regelverk**. Att regelverket innebär stora inskränkningar i löftet att fortsatt sköta vägarna framgår inte av informationen.

I Regelverket som antogs av kommunfullmäktige i juni 2019:

- undantar man många små byar i östra och västra Leksand från att få fortsatt kommunal skötsel av sina byvägar. Detta drabbar naturligtvis dessa byar extra hårt eftersom de har få invånare som ska bära kostnaderna. Hur stämmer det med en kommunal solidaritet?
- undantar kommunen största delen av byvägarna (s. k. kategori B-vägar) i de flesta byarna från sommarväghållning. Detta skulle innebära ett omfattande och klart avsteg från vad byarna haft anledning att räkna med utifrån vad kommunen hittills sagt under processen, både i beslutet i KF den 19 sep 2016 och i informationen till fastighetsägarna i Magasin Leksand 2017 och 2018, nämligen att kommunen ska fortsätta som tidigare med väghållningen utom vad gäller investeringar. Det har inte tidigare talats om att byarna även skulle överta en stor del av den löpande driften och så har nog de politiker som tog beslutet 2016 inte heller tänkt att det skulle bli!
- inför man en minsta väglängd på 100 meter för att få kommunal vägskötsel. En byväg på 95 m får alltså inte snöplogning eller annan vinterskötsel.
- sänker man trumdiametern på de trummor som kommunen ska ansvara för från 500 mm till 400 mm
- införs bestämmelser om:

Vägstandard

Här räknas i 6 punkter **kraven** på vägarna upp:

1. ”Väggkropp med god bärighet för åretruntbruk och vägens dimensionerande trafik.
2. Slitlager, grus- eller asfaltbeläggning med god funktion anpassad till vägens bärighet och dimensionerande trafik.
3. God dränering och avvattning av väggkroppen. Diken och trummor ska vara anpassade efter vägens behov (vägtrumma genom väg minst 300 mm, sidotrumma minst 200 mm).

4. Körbanan ska ha en bredd som medger god framkomlighet och i hela sin sträckning medge rationell skötsel.
5. Godtagbar vändplan eller annan vändningsmöjlighet (väghållnings-, räddnings-, renhållningsfordon etc. ska kunna vända) inom vägområdet.
6. Vid behov mötesplats eller annan likvärdig möjlighet till möte mellan fordon.”

Besiktning

”Innan väg beviljas kommunalt stöd ska väg besiktigas och godkännas av kommunen. Väg som inte klarar besiktning ska ges möjlighet att rätta till bristerna inom en rimlig tid.”

Kommunen undviker att säga vem som ska rätta till bristerna (”vägen” kan ju inte gärna göra det). I belysning av att Kommunen i snart 50 år haft det fulla ansvaret för väghållningen inklusive upprustningsbehov är denna skrivning anmärkningsvärd. Man måste överlämna vägarna i minst det skick, som motsvarar den vägstandard som kommunen kräver enligt regelverket, och som klarar ca 10 år för att nybildade vägorganisationer skall hinna bygga upp ett fondkapital för kommande upprustning. För byarna framstår det som självklart att Kommunen ska åtgärda ev. fel och brister. Besiktningen bör naturligtvis utföras av en från kommunen fristående besiktningsman. Kommunen är ju ”part i målet”!

Kommunen inför byråkratiska bestämmelser som innebär:

Ansvar för återkoppling till kommunen

Väghållningsorganisation som beviljats kommunalt stöd (skötsel eller ekonomiskt bidrag) ska **årligen senast 31 maj** till kommunen lämna

- årsmötesprotokoll
- ekonomisk redovisning
- firmatecknare, kontaktperson med aktuella kontaktuppgifter
- förändrade förutsättningar (**antal fast boende, vägstandard, väglängd etc**) som ligger till grund för det kommunala stödet
- redovisning av statligt driftbidrag (per vägnummer och vägdel) om det ges för väg eller del av väg som har kommunalt stöd (ej aktuellt i Ullvi).

Som det har framställts hittills kommer byarna att erbjudas kommunal skötsel av byvägarna under förutsättning att man skriver **Avtal** med Kommunen.

Ovanstående och det följande om **Ansökan** innebär något helt annat och betydligt mer byråkratiskt och arbetskrävande för både byarna och Kommunen än att skriva på ett avtal, som löper över längre tid. Kommunen kommer ju inte att vara delägare i samfälligheterna, varför ska man då ställa krav på ekonomisk redovisning från byarna. **Avtalet** ska ju innehålla den reglering av bl a ansvar, rättigheter och skyldigheter som gäller mellan parterna.

Ansökan om kommunalt stöd

- ”Väghållningsorganisation som önskar erhålla kommunalt stöd (skötsel eller ekonomiskt bidrag) för enskilda vägar ansöker om det hos Leksands kommun. Ansökan om kommunalt stöd ska vara kommunen tillhanda **senast 31 oktober** (för möjlighet till stöd under innevarande år)”

Detta stämmer ju inte med beslutet i KS den 22 maj 2017, § 71 där kommunen erbjuder skötsel av enskilda vägar till fast boende där **avtal** har tecknats med väghållningsorganisation! Något krav på en årlig ansökan har det inte talats om vare sig i beslut eller i informationen till byarna. Varför denna byråkrati för att Kommunen ska fortsätta med den löpande driften och för byarna för att de ska sköta de upprustningar som kan behövas? Det kommer att kräva ytterligare ideella resurser i byarna och administrativa kostnader hos kommunen!

Sammantaget innebär regelverket att kommunen sviker byarna genom att inte hålla sitt löfte om att fortsätta sköta vägarna som hittills. Det innebär dessutom ytterligare pålagor på byarna både ekonomiskt och inte minst resursmässigt med tillkommande arbetsuppgifter utöver de som kommer med bildande av, bemanning av och förvaltande av vägföreningar!

Det känns inte heller ok:

- att kommunen först försäkrar att den inte ska ansöka om lantmäteriförrättningar för bildande av gemensamhetsanläggningar (GA) o samfällighetsföreningar (SFF) i byarna och sedan ändå fattar beslut i KS i dec 2017 om att göra just det. Något sådant allmänt önskemål från byarna har inte funnits.

- att kommunen, när man i feb 2018 ansöker om lantmäteriförrättningar för GA och SFF för alla byar i Leksand, inte är medveten om att man gör det utan tror att man ”ställt byarna i kö” för framtida förrättningar, vilket innebär att förrättningar kommer igång innan vare sig regelverk eller avtal är utarbetade av kommunen,

- att man hösten 2017, när man helt säkert vet att man kommer att förorda GA o SFF, i yttrande till Förvaltningsrätten, ändå uttryckligen förnekar att lantmäteriförrättningar behövs för att skapa vägorganisationer som får teckna avtal med kommunen om fortsatt skötsel av byvägar.

- att man trots att beslutet i maj 2017 är föremål för överklagandeprocess i Högsta förvaltningsdomstolen ändå driver processen vidare.

Ullvi väggrupp

Eva Erkers och Ulf Sundén